

מה אהבתי

מאריכין לו ימיו ושנותיו

לזכר נשמתם של מ"ה קדושי מירון תשפ"א
"כל המשלים פרשיותיו עם הציבור, מאריכין לו ימיו ושנותיו"

כבוד התורה
 מול השופט הרוסי
חיים למוצאיהם

ההבטחה לעוסקים
 בתורה כל יום
רצון השם

אל תגעו בהר -
 מסר לדורות
בעין הפרשה

תרגום אחד,
 שני פירושים
כתרגומו

יהודי! עשה פעולה שתבהיר כי שומע הנך, שתוכיח כי באמת רוצה אתה, ומכאן תוכל להתרומם, אפילו ממצב ירוד מאוד - ולהתעלות. עצם ההגעה לבית השם, שכוחה יפה בהיותה הבעת ביטוי של הרצון הפנימי לביצוע הפעולה - גם, ואולי דווקא אם חשים כבויים, לא מחוברים ובלתי זכים - היא שתביא את פתיחת שערי הנפש ותזכך אותנו לאחר מכן עוד ועוד.

פרשתנו מלמדת זאת ביתר שאת, בהקדמת בני ישראל בערב קבלת התורה, את "נעשה" ל"נשמע". עוד קודם לשמיעה, הביעו עם ישראל את רצונם העז לשמוע את דבר השם. מתוך כיסופין, רצון לחתור אל האמת ולשלם מחירים בעדה. אכן, הם ראו במו עיניהם את יציאת מצרים, את קריעת ים סוף ואת מלחמת עמלק, אך בלי הבעת רצון עז, של "נעשה", כלי השמיעה - שערי הנפש - היו נותרים חלילה חסומים, דבר לא היה קורה. והשבע, נעמוד ברטט ונאזין לעשרת הדברות, ונדע: זהו הזמן שבו מתרחשת בפועל ההשלמה לתהליך שהחל בעשרה מאמרות שנברא בהן העולם; אחר כך נולדו דורות אשר השחיתו והתעיבו את דרכם, וכדי לגלות את אור השם יתברך בעולם, הזקקו בני ישראל לרדת מצרימה, לגור שם, להזדכך בכור הברזל ולראות בעיניהם את עשרת המכות, ומהן - להגיע לעשרת הדברות שכנגד עשרת הרצונות העליונים שהוטמנו בראשית בריאת העולם.

וישמע יתרו (יה, א)

רש"י ז"ל הביא: "מה שמועה שמע ובא, קריעת ים סוף ומלחמת עמלק".

ההבדל בין יתרו לכל העמים ששמעו אף הם את הגדולות אשר עשה השם - ככתוב: "שמעו עמים ירגזון", היה בכך שכולם שמעו, אך שבו לדרכם הרעה, לשגרה המכלה כל חלקה טובה, ואילו יתרו, שמע - ובא. ויתר על כל הטובות שהיו לו בארץ שבה כיהן ככהן-דת, עזב משרה נחשקת ושכר גבוה, נטש, התגיר ודבק בשכינה. אין זאת אלא משום ששמע מה ששמע, ב"שמיעת האוזן" של קנייני התורה. שמיעה, שכוללת הכנעת הלב לקבלת האמת ממי שאמר והיה העולם.

כידוע, שמיעת האוזן היא המידה השניה ממ"ח דברים שהתורה נקנית בהם. כי עיקר קבלת התורה תלויה בשמיעת האוזן. ואיזו היא שמיעה אמיתית? רק זו המובילה את האדם להכנעה אמיתית ולהתבטלות עצמית בפני בוראו, בקבלת עול מלכותו וקיום מצוותיו.

האוזן, שער הנפש היא - כך כתב אור החיים הקדוש בפרשת כי תצא. היצה"ר יושב וחוסם את שמיעת האוזן הפנימית, מונע מהרהורי תשובה לחדור אל הנפש. אולם היהודי צריך לדעת, כי גם כאשר הוא חש שהכל סוגר עליו, השערים חתומים ונעולים ואין לו דרך מילוט מיצרי, דווקא אז, שמעו ותחי נפשכם.

פתח דבר

הרה"ח רבי מאיר
 נחמן אלחדד שליט"א

שמיעה באוזן הפנימית

לשם כך יש לקרוא את הפסוקים כמונה מעות. וכך אמר המגיד שנגלה למרן בעל הבית יוסף ז"ע: "אבל צריך לקרות הפרשה בנחת ולהרגיש בדקדוקיה ולתרג אותם, ומה שלא תוכל לתרג עיין במפרשים".

ופסק השו"ע (רפ"ה, ב') שבקריאת פרשה עם פירוש רש"י יצא ידי חובתו (גם בלא קריאת התרגום), אך אינו לכתחילה, וכתב השו"ע: "וירא שמים יקרא תרגום וגם פירוש רש"י".

וכתב החיד"א, שמעלת התרגום עולה על כולם - שניתן בסני, ולפי חכמי האמת יש קפידא בתרגום דווקא.

התורה". ברכתי ברכת התורה והתחלתי לקרא שניים מקרא ואחד תרגום בפרשת מקץ. בין שלישי לרביעי השתעל לפתע רבינו פעם אחת, ופתאום כל המדדים סימנו אפס וידום ליבו, הלב הגדול של כלל ישראל, באמצע המקרא.

יוצאים ידי חובה בפירוש רש"י?

במקור, התקנה הייתה להבין המקרא באמצעות התרגום. אמנם, בימינו קשה להבין את התרגום במלואו, ועל כן, יש להבין את הקריאה.

ואלה שמות

הלכות, טעמים ומנהגים בקריאת שניים מקרא ואחד תרגום

שמות - עד נשימתו האחרונה

ביום שנפטר רבינו מרן הגרא"ל שטיינמן, מספר הגר"ג הויגסברג, כ"ד כסלו תשע"ח, באתי אליו בבוקר לבית החולים, ישבתי ליד מיטתו ושאלתי: אני יכול לקרוא לראש הישיבה שניים מקרא ואחד תרגום? אמר לי רבינו: "כן, תקרא. רק תגיד קודם ברכת

מתחילים משמורת

עצות והגיגים על מצוות קריאת
"שניים מקרא ואחד תרגום"

עכשיו, ופשוט תעצרו כעת בשיא המתח, בעיצומה של הקריאה, תניחו את העלון בצד ותפתחו במקומו חומש, לא יהיו לנו מספיק מילים להודות לכם.

...

אם בכל זאת זכיתם ואתם כבר אחרי קריאת שנים מקרא, אז נציע לכם להמשיך לקרוא גם את השורות הבאות...

"אָבּוּא אֱלִיָּהּ וּבִרְכָתֶיךָ"

הכל מכירים את דרשת רבותינו בפרקי אבות (פרק ג' משנה ו), על הפסוק בפרשתנו (שמות כ, כא), "בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֶזְכֵּר אֶת שְׁמִי, אָבּוּא אֱלִיָּהּ וּבִרְכָתֶיךָ" - מכאן, שאפילו אחד שיושב ועוסק בתורה שכינה עמו (וכן הוא גם בגמ' ברכות ו.)

והשאלה נשאלת ולכאורה מתבקשת, מה הקשר כאן 'השכינה'? איפה מוזכר בפסוק זה השראת השכינה? אפשר ללמוד מדברי הפסוק - "וּבִרְכָתֶיךָ" - שהברכה שרויה אצל לומדי התורה. אפשר גם לדייק - "אָבּוּא אֱלִיָּהּ" - שהברכה אפילו תבוא בעצמה עד לפתח ביתו של האדם, אבל היכן מצאנו בפסוק זה רמז להשראת השכינה על האדם?

אולם, מי שזוכה ללמוד שנים מקרא, ומקפיד לקרוא מדי שבוע גם את התרגום של הפרשה, זוכה להבין פעמים רבות את נקודת המוצא של רבותינו, ולגלות מה היה המסלול בו הלכו חז"ל בדרכם ללימוד התורה ופסוקיה.

כה מברר התרגום את הפסוק הנזכר: "בְּכָל אֲתָרָא דִּי אֲשֵׁרֵי יְתֵי שְׁכִנְתֵי, לְתַמְנָן אֲשִׁלַּח בְּרַכְתֵּי לְךָ וְאַבְרַכְנָךְ" - כלומר, מי שמגלה לנו בעצם שלימוד התורה ואזכרת שם ה', גורם להשראת השכינה, זהו למעשה התרגום. ומעתה עלינו ללמוד מחדש את דרשת חז"ל:

"בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֶזְכֵּר אֶת שְׁמִי - בכל מקום שבו ילמדו תורה, ו"אשר יזכיר שמי על מצותי ודבריי" (רש"י ברכות), בזה בעצם זוכים "דִּי אֲשֵׁרֵי יְתֵי שְׁכִנְתֵי" - שה' ישרה את שכינתו. זו לא הבטחה או שכר, אלא מציאות ברורה ופשוטה. בכל מקום שיש בו לימוד תורה - אפילו לימוד תורה של אדם אחד - יש השראת השכינה. ובנוסף ממשיך הפסוק ומעניק גם הבטחה ותמורה: "אָבּוּא אֱלִיָּהּ וּבִרְכָתֶיךָ" - "לְתַמְנָן אֲשִׁלַּח בְּרַכְתֵּי לְךָ וְאַבְרַכְנָךְ".

נמצא כי ע"י לימוד התורה וקריאת שניים מקרא, מביא האדם את השכינה הקדושה לביתו, ובנוסף גם זוכה שה' בא אליו ומברכו בברכות, ישועות ורפואות.

העורכים והמוציאים לאור, הם גם שמדברים את כלל הציבור, ומביאים אנשים יקרים, להסתובב ולחלק ביום שישי, בהתלהבות ובצניעות, ללא שום מטרה או כבוד. כל בר דעת יודע ויודה, כי המטרה היחידה שמחברת בין אלפי המפיצים שמחלקים את העלונים השונים בבתי הכנסיות בערב שבת, היא רק למען מטרה אחת כדי שאנשים יקראו ויתחזקו.

לצד עלוני פרשת השבוע שהם הרוב המכריע, כמובן, ישנם עוד שלל עלונים המבקש להדגיש ולחזק מצוות שונות הטעונות חיזוק: אחד מדבר על הנהגותיהם של גדולי ישראל. שני מדבר על כח השבת ומעלותיה. אחד מאסף סיפורי השגחה פרטית. והאחר מעורר על חשיבות עניית אמן. ועוד כהנה וכהנה. עלונים של אנשים פרטיים, וגם עלונים של ארגונים ומפעלי תורה וחסד, כולם בשמם הטוב יבורכו. הרי זו ממש התגשמות הנבואה: "ומלאה הארץ דעה את ה', כמים לים מכסים".

והנה הגם כי פשוט הדבר שכל העלונים ומחבריהם ודאי היו רוצים ושמחים בכך שכמה שיותר יהודים יפגשו אותם מידי שבת. מה שמעניק למוציאי העלונים דלק וכח להמשיך, זה בעיקר העובדה שיש אנשים שיושבים לקרוא את העלון שלהם. זה לא סוד כי חלומו של כל עורך עלון הוא, שכמה שיותר אנשים יקראו את הגיגיו ואת רעיונותיו. ואף יעבירו הלאה בשלחן השבת את המסרים והחיזוקים הטמונים בהם.

אולם ישנו עלון אחד שאינו מבקש זאת. **העלון שלנו.**

כעת, בגליון החמישי ב"ה, אנחנו רואים הזדמנות לגלות סוד קטן, והוא: כי אנחנו מעדיפים שלא תקראו אותנו!

...

כן, אם יש לכם חצי שעה פנויה בשבת, אותה אתם מקדישים לקריאת עלונים, אז אם יורשה לנו לבקש, אנא אל תקראו אותנו.

אנחנו מאד נשמח אם בחצי שעה שלכם, במקום לקרוא את העלון הזה, פשוט בזמן הזה תשבו מול החומש ותקראו 'שנים מקרא ואחד תרגום', במקום לקרוא אותנו.

...

אם תוותרו על קריאת שורות אלו, ממש

בבקשה, אל תקראו אותנו!

שלחן הכניסה לבית הכנסת עמוס לעיפה. כבר אין בו מקום. לאחרונה רכשו הגבאים שלחן גדול ורחב במיוחד, אבל גם הוא כבר לא מספיק להכיל אותם.

עשרות עלונים מופיעים מדי שבוע. עלון נפלאים, גדולים וקטנים, במגוון צורות וצבעים, גודשים את בתי הכנסת, וכולם אפופים ונתונים ממוקדים סביב מטרה אחת ויחידה: להרבות כבוד ה' יתברך בעולם.

כולם אהובים, כולם ברוכים, וכולם מאוחדים סביב רעיון ושאפה אחת, לחבר את ציבור הקוראים ולמצוותיה.

איננו חוקרי לב וכליות, אבל לא צריך להיות נביא גדול כדי לדעת כי מה שמאחד ומחבר בין מאות (ואולי אפילו אלפי) העלונים השונים, הוא רק הרצון להרבות כבוד שמים.

אותו רצון קדוש וטהור שמאחורי שלל העלונים, אותה התלהבות דקדושה של

ע"י לימוד התורה
וקריאת שניים
מקרא, מביא האדם
את השכינה
הקדושה לביתו

משיבת

רצון
השם
בעומק
הפרשה

להגות בתורה יום יום, והשפע יירד בכל יום

"אני נתתי לכם את התורה, שתהיו עוסקים בה יום יום, שנאמר (משלי ח, לד) "אשרי אדם שומע לי לשקוד על דלתותי יום יום", וכן (ישעיהו נח, ב) "אותי יום יום ידרושון"; חייכם שאשביע אתכם לחם מן השמים יום ביומו, שנאמר "ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו למען אנסנו הילך בתורתי וגו'", ולא עוד אלא שאני מברך אתכם יום יום, שנאמר "ברוך ה' יום יום יעמס לנו".
(שמות רבה יתרו, פרשה כ"ה, ט')

שלא לחמוד כדי שלא בוא לידי גזל

"לא תחמוד" ולהלן (דברים ה') הוא אומר: "לא תתאוה", לחייב על תאוה בפני עצמה וחמדה בפני עצמה. מניין התאוה אדם - סופו לחמוד? שנאמר "לא תחמוד" - "לא תתאוה". מניין חמד אדם - סופו לגזול? שנאמר (מיכה ג' ב') "וחמדו שדות וגזלו". תאוה - בלב, וכן הוא אומר (דברים י"ב כ') "כי תאוה נפשך לאכול בשר", וחמוד במעשה, וכן הוא אומר (דברים ז') "לא תחמוד כסף וזהב עליהם ולקחת לך".

(מכילתא דרשב"י)

להרחיק מהנאות הגוף ותאוותיו

כתב המגיד מישירים (פרשת יתרו מהדו"ק), הובא בילקוט ראובני, בהאי פרשתא קדישתא איכא למידק, מאי דכתיב לא תעשון אתי אלהי כסף וגו', מאי "אתי" ומאי "לכם", ופירושא דמילתא, שלש אהבות נינהו, אהבת הערב, אהבת המועיל, ואהבת הטוב. אזהר הקב"ה לישראל, דלא יסטון בתר אהבת הערב, והיינו "אלהי כסף", למיזל בתר כיסופין דעלמא לאהבה דילי, וכד תעבדון פקודין דאית בהו הנאה, לא תעבדון משום הנאה דאית בהו, אלא אי אפשר למעבד ההוא פקודא בלא הנאת הגוף הו חפצין מאד. "ואלהי זהב", היינו אהבת המועיל, לא תעשו לכם למהוי רהיטי למרחם ממונא. מזבח אדמה תעשה לי, היינו "אהבת הטוב", דהא לא מתקשטין ומתנאין בני אדם באדמה.

(עניני הסדרה, חומש רב פנינים)

בכוח התורה יכול אדם לחבר ליבו לשמים

משה רבינו ע"ה... היה אדם השלם מרכבה למדת עמוזא דאמצעייתא, והגיע לכל מיני השלמויות, והיה מלך וכה"ג ולוי, והרכין את השמים לארץ, וכמ"ש (שמות יט) "וירד ה' על הר סיני", והוריד הלוחות למטה, והגביה את הארץ לשמים במה שהגביה את ישראל למעלה ועשה אותם לב אחד לאביהם שבשמים, וכמ"ש (שם)

"יוחן שם ישראל", ואמרו ז"ל במכילתא כאיש אחד בלב אחד, ובמגילה שלכן נקרא יקותיאל שקוו ישראל לאל בימיו... שהיה כמו יפה לחבר את כל העולמות עולם העליון והתחתון ודוגמתם באדם.

(שם משמואל, ויצא חרע"ח)

לתת לב על השבת בכל יום

וטעם למציאות הדבר הוא במה שאמרו במכילתא (פ' יתרו), בענין (שמות כ, ח) זכור את יום השבת לקדשו, תהא זוכרו מאחד בשבת, שאם יתמנה לך מנה יפה תהא מתקנו לשם שבת, והעתקנו שאר לשונו לעיל פרק ב, וזו היתה סברת שמאי הזקן. וכן אמרו שם בגמרא, תניא נמי הכי בית שמאי אומרים מחד בשביך לשבתך, ובית הלל אומרים (תהלים סח, כ) ברוך ה' יום יום יעמס לנו, ופירש רש"י עליו השלום, מחד בשביך לשבתך, מאחד בשבת שלך תן לבך לשבת הבאה, וכבר פירשנו שם (פ"ב) טעם למציאות הדבר לזכירת השבת בכל יום, וטעם ההוא יספיק על מציאות ההזמנה, אבל לענין האכילה נוכל לומר במה שפי' שם כי אין אכילת האדם בשבת שוה לאכילתו בחול, כי אכילת שבת נקרא ענ"ג, והוא סוד "עדן נהר גן", שנאמר (ישעיה נח, יג) וקראת לשבת ענ"ג, והוא מצוה. והנה בהזמינו באחד בשבת מנה לשבת, הרי חלה עליה קדושת שבת, ובמוצאו אחרת נאה ממנה לשבת ואוכל הראשונה, נמצא מזכר אכילתו בקדושת אכילת שבת שהיא אכילה רוחנית והיא מצוה, ואחד מן הדברים המצילים את גוף הצדיקים שלא תשלוט עליהם רימה במיתתם, היא שלא יהנו אלא מסעודת מצוה וסעודות שבתות וימים טובים, ולפחות יהנה זה שלא יאמרו טול מה שבחרת, שהרי לא נהנה אלא מסעודת מצוה שהיא שבת.

(ראשית חנמה, שעור הקדושה מ"ו:ק"ד)

עד כמה יש להזהר בכבודו של אדם

ואם מזבח אבנים תעשה לי... ותחללה. הא למדת שאם הנפת עליה ברזל חללת כי המזבח נברא להאריך ימיו של אדם, והברזל נברא לקצר ימיו של אדם, אין זה בדין שיונף המקצר על המאריך. ועוד, שהמזבח מטיל שלום בין ישראל לאביהם שבשמים, לפיכך לא יבא עליו כורת ומחבל. והרי הדברים ק"ו, ומה אבנים שאינם רואות ולא שומעות ולא מדברות, ע"י שמטילות שלום, אמרה תורה "לא תניף עליהם ברזל". המטיל שלום בין איש לאשתו, בין משפחה למשפחה בין אדם לחבירו, על אחת כמה וכמה שלא תבואהו פורענות.

אשר לא תגלה ערותך. שע"י המעלות אתה צריך להרחיב פסיעותיך, ואע"פ שאינו גילוי ערוה ממש, שהרי כתיב (שמות כח, מב), ועשה להם מכנסי בד, מ"מ הרחבת הפסיעות קרוב לגילוי ערוה הוא, ואתה נוהג בהם מנהג בזיון. והרי דברים ק"ו: ומה אבנים הללו, שאין בהם דעת להקפיד על בזיון, אמרה תורה הואיל ויש בהן צורך, לא תנהג בהן מנהג בזיון, חברך שהוא בדמות יוצרך ומקפיד על בזיון, על אחת כמה וכמה.

(רש"י בפירשתו מחז"ל במס' מדות)

מזוהר הקדוש

פנינים מספר הזוהר הקדוש

מתוך 'אגן הסוד' בעריכת הגר' מינאל פלג שלי"ם

ענין העצה שנתן יתרו למשה על תיקון הדינים בא וראה, יתרו הוא שנתן עצה למשה על תקון הדינים, כך צריך. יסוד זה שהודעה לו לקדוש-ברוך הוא יסוד לפניו תקון הדינים, להראות מה שכתוב כי המשפט לאלהים הוא, ולא לצד האחר. והדינים נתנו לישראל, ולא לאחר, שכתוב חקיו ומשפטיו לישראל. ובא ראה, לא ינהג אדם קלון באחר, ודבר הדין דבר הוא, שהרי במשה כתוב וישמע משה לקול חתנו וגו'.

ישראל הם היסוד של הנר להאיר ויש בכח אורה להוסיף על זה

וישמע ויתרו וגו'. פתח ואמר (תהלים יח) על כן אודך בגוים ה' ולשמך אצמרה. דוד המלך אמר את זה ברוח הקדוש בשעה שראה שקבד הקדוש ברוך הוא לא עולה בעליה ולא מתכבד בעולם, אלא מצד שאר העמים. ואם תאמר, הרי הקדוש ברוך הוא לא מתכבד בעולם אלא משום ישראל - כך זה ודאי, שהרי ישראל הם היסוד של הנר להאיר, אבל קששאר העמים באים ומודים לו בשעבוד הכבוד של הקדוש ברוך הוא, אז נוסף יסוד הנר ומתחזק על כל מעשיו בחבור אהד, ושולט הקדוש ברוך הוא לבדו מעלה ומטה.

וכשבא יתרו התחזק כבוד הקב"ה על הכל

כמו זה כל העולם, אימה ופחד נפל עליהם מלפני

הקדוש ברוך הוא. כיון שבא יתרו, שהוא כמור עליון של כל יתר האלילים, אז התחזק ושלט כבוד הקדוש ברוך הוא על הכל.

כשראו ששב יתרו עזבו כולם ע"ז שלהם ועי"כ נתכבד כבוד הקב"ה בעולם

משום שכל העולם, כששמעו שמע גבורתו של הקדוש ברוך הוא, ועו. וכלם היו מסתכלים ביתרו שהוא חכם וממנה גדול של כל אלילי העולם. כיון שראו שהוא בא ועובד לקדוש-ברוך הוא, ואמר עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלהים, אז כלם התרחקו מעבודותיהם וידעו שאין בהם ממש, ואז התכבד כבוד השם הקדוש של הקדוש ברוך הוא בכל הצדדים. ולכן נרשמה פרשה זו בתורה, וראשית הפרשה היה בו, ביתרו.

ענין ג' החכמים שהיו לו לפרעה, יתרו איוב ובלעם

יתרו היה אחד מחכמי פרעה. לפרעה היו שלשה חכמים - אחד יתרו, ואחד איוב, ואחד בלעם. אחד יתרו - שלא היתה עבודה וממנה ושמש וכוכב ששולט על שלטונו שלא היה יודע העבודה שראיה לו ואותו השמוש שלו. בלעם היה מכשף בכל מיני כשפים, בין במעשה בין בדבור.

"הילד לא מודע להבדל בין הגמרא להלכה. הוא מסיק מכך בטעות שלא כל מה שלומדים - צריך ליישם. ממילא, כאשר נשבר ברשותו חפץ של חבר, הוא שואל: באמת חייבים לשלם?!"

"כאשר הילד יתחיל ללמוד גמרא מסדר נזיקין, הוא יבין שיש לו אחריות מעשית לכל פעולה. אפילו אם הפרה שלו תזיק - הוא יהיה חייב לשלם..."

...

המלבי"ם, מבאר את הכתוב באופן נפלא: תיכף השמים יפתחו, בני ישראל יראו מראות אלוקים ויקבלו בזמן מועט השגות אלוקיות אדירות במתנה.

זה בדיוק הזמן להעניק להם התראה: השכל שלכם אנושי. מוגבל. לכן תוכלו לראות רק מה שניתן לכם רשות להתבונן בו. מי שינסה להתבונן מעבר למה שהורשה - "הנוגע בהר" - יוצר לעצמו 'קצר חשמלי' במוח, וממילא "מות יומת".

זה אינו עונש. זו תוצאה. בדיוק כשם שהמסתכל בשמש במשך זמן רב ללא שום אמצעי הגנה - יאבד ממאור עיניו בשלב מסוים.

ילד שמגלה שהלימוד שלו אינו מעשי, מסיק מכך שבחיים האמיתיים אין קשר בין התאוריה למציאות.

הלכך, בדיוק בשלב שעם ישראל היו "ילדים" מבחינה רוחנית, הזהיר אותם הקב"ה: ה' בעיסוק בעניינים רוחניים - לכל נגיעה יש משמעות. ברגע שייפתחו בפניכם ההשגות הגבוהות, עליכם לדעת מתי לעצור את ההתבוננות.

(ע"פ 'במשנה תחילה')

נשבר - אני חייב לשלם לו?"

"איזה 'שומר' היית?" ניסה רבי ראובן להבין. יש ארבעה סוגי 'שומרים' על רכוש הזולת. לכל אחד יש דינים אחרים. שומר-חינם, שומר-שכר, שואל, שוכר.

- "שאלתי ממנו את ה'זוקמן', והוא החליק לי מהיד".

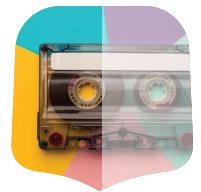
"האם אתה מכיר את דיני ארבעת השומרים?," שאל רבי ראובן בחיוך את הילד. "מה דינו של 'שואל' כאשר הוא פשע בשמירה?"

"חייב לשלם", ענה הילד. ותוך כדי דיבור הבין ששאלתו הייתה מיותרת. אם הוא מודע לדין ששואל חייב לשלם כאשר פשע - מה טעם יש לשאול האם הוא חייב?...

כעבור זמן מה פגש רבי ראובן את אביו - הגאון רבי משה פיינשטיין. המקרה של הילד עם ה'זוקמן' טרד את מנוחתו של רבי ראובן והוא שאל את אביו: כיצד קורה שאנשים שיודעים את הדין מגיעים לשאול את הרב אם זה נכון?

"אם תברר", ענה לו רבי משה, כחכם העדיף מנביא, "תגלה שהילד הזה לא החל ללמוד גמרא ממסכת בבא מציעא או בבא קמא, כי אם ממסכת ברכות".

למראה תמיהתו של רבי ראובן על הקשר בין הדברים, הסביר רבי משה: "ילד שמתחיל ללמוד גמרא ממסכת ברכות, מגלה פער בין הכתוב בגמרא לבין מה שנפסק בהלכה. הדוגמה הראשונית שילד נתקל בה", המחיש רבי משה, "היא תפילת שחרית. בגמרא מפליגים חז"ל בגדל המתפלל שחרית בהנף החמה. הילד חוזר מהחיידיר הביתה ובודק מתי זמן 'הנף', אבל למחרת הוא רואה שבשמונה יוצאים לתפילה..."

בעין הפרשה

מבט והגות לפרשת שבוע

מדוע צריך לשלם על הנזק?

ההתרגשות נוסקת לגבהים. זה עתה התבשר העם: "זאתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש", ונענה בתגובה: "כל אשר דיבר השם - נעשה". אך דווקא אז מזהיר הקב"ה את משה: "הגבלת את העם... השמר לך עלות בהר וגווע בקצהו... מות יומת".

ולכאורה, מדוע דווקא כעת, כשישראל מוכנים ומצפים לקבל את התורה כולה, יש להזהיר אותם בעונש מיתה על נגיעה קלה בהר. לא מספיק הציווי שלא יגעו בהר?

...

"השתמשתי ב'זוקמן' של חבר", סיפר ילד אמריקאי לגאון רבי ראובן פיינשטיין, "המכשיר

חיים למוציאים

זווית אמונית בפרשת השבוע
מגדולי הדורות זי"ע א"י בלחמ"א

גם השופט הנכרי הבין: כך שומרים על כבוד ספר התורה

וַיְדַבֵּר אֱלֹקִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְאַמֵּר (כ,א)

לא תשא את שם השם אלוהיך לשווא (כ,ו)
פעם שהה "השרף מבריסק", הגאון הקדוש מהרי"ל דיסקין זצ"ל, בבית המדרש. לפתע נכנס שוטר ופנה אל השמש. אמר לו דבר מה, והשניים עלו במדרגות ארון הקודש. השמש הסיט את הפרוכת וכל הקהל קם על רגליו. הוציא השמש ספר תורה, נשק לו ומסרו לשוטר.

היתה זו הפעם הראשונה שהרב שעלה על כס רבנותה של בריסק לא מכבר נתקל במחזה זה. פנה לשמש ושאל: "מה העניין?" השמש היה מורגל בכך: "יהודי התחייב שבועה בבית המשפט", ענה. כזה היה הנהגה,

אך ורק ביום ההכתרה, וגם אז תחת משמר מיוחד!"
"ואם היה נשלח משמר מיוחד, ואם היו מפקידים תמורתו ערבון, משקלו בזהב?"
השופט התרעם על השאלה: "שוויו של הנזר אינו במשקל זהב, הוא האוצר היקר ביותר של האומה הרוסית הגדולה, בבית עינה של הממלכה! מי יעז לשלוח בו יד ולטלטלו בשביל גחמתו של איזה נאשם!"
עתה הגיע תור השרף להתרגש: "אם כן, ודאי יבין הוד רוממותו שעברנו ספר התורה הוא בבת עינינו! יבין כי הוא אוצרנו היקר ביותר! ידע כי אלפי רבבות חיים לאורו, ויהודים לאין מספר מסרו עליו את נפשם! למענו עונו, נשרפו ונרצחו ואיך נטלטלו מהיכלו, הלך ושוב, לצרכו של איזה נאשם!"

דממה מתוחה השתררה, ובדממה נשמע קולו של השופט: "מהיום והלאה אין היהודים חייבים להישבע עוד בנקיטת הספר הקדוש!"
השופט הגוי הבין זאת! הבין שספר קדוש, שהמוני יהודים חיים לאורו, והמונים מסרו עליו את נפשם, ראוי לכבוד מיוחד, ויש להתחשב בו!

אלא שחייבים לזכור נקודה עיקרית אחת: כבודו של ספר התורה נובע מתוכנו, מהצויים האלקיים שבו. ואם כך יש להיזהר בכבודו של הספר הקדוש כמה יש להיזהר בכבודם של חוקי התורה, שלאורם חיים היהודים עשרות דורות ועליהם מסרו נפשם! באיזה כבוד יש להתייחס לציווי התורה, אותם קיבלנו במעמד המרומם, מפי הגבורה, באש ובקול שופר!

(הרב צ. מנדלסון)

יהודי שהתחייב שבועה השביעוהו בנקיטת ספר תורה. מיהר הרב, נטל את ספר התורה מיד השוטר ההמום, נשק לו בדמעות והחזירו לארון הקודש. ביקש מהשמש את המפתחות, נעל את הארון, וטמן את המפתחות בחיקו. השיב את הפרוכת למקומה ונשק את שוליה. בפנותו אל השוטר אמר לו: "אמור לשופט שהרב אסר על טלטול ספר התורה."
לא עברה שעה, והשוטר שב והופיע: "השופט מבקש מהרב שיבוא לפניו", אמר. היתה זו פקודה, גם אם נעטפה בניסוח מנומס. הרב התלווה אל השוטר והם הלכו לבית המשפט. הרב נכנס לאולם, והתייצב לפני דוכן השופט. "הוד קדושתו הוא רבה של העיר", שאל השופט כך פנו ברוסיה הצארית לכהני הדת. "אני הוא", ענה השרף.

"השוטר סיפר שהוד קדושתו נטל ממנו את הספר הקדוש שנצטווה להביא לבית המשפט". "נכון הדבר", ענה השרף. "הוד קדושתו יודע לבטח מה חמור הוא בזיון בית המשפט. יורשה לנו לשאול מדוע עשה זאת."
"בתור רב היהודים", ענה השרף, "ממונה אני על שמירת כבוד הספרים הקדושים לנו. מבקש אני לשאול את הוד רוממותו שאלה. בגנזי הוד מלכותו הצאר הרוסי מצוי כתרו של פטר הגדול, מיקשה זהב. אילו היה כבודו ממונה על אוצר המלוכה, על גנזי הצאר, והנאשם היה מביע רצונו להישבע לא פחות ולא יותר אלא בנקיטת כתרו זה דווקא, והיה מופיע שוטר לקחתו היה כבודו מוסרו בידו?"
"ודאי שלא!" ענה השופט. "כתר זה מוציאים

נועם הנשמות

שביבים וגוונים מחייהם
של מ"ה קדושי מירון תשפ"א
הרב יהונתן חברוני ז"ל

שלום במרומי |
בעל החיוך שהאיך
לכולם והקדים
שלום לכל אדם

בן ז"ך שנים היה הרב יהונתן, בנו של הרב ירון חברוני מהגרעין התורני בדימונה. מאז ילדותו היה ילד מלא תום, שאהב ללמוד, לומר תהילים ולמלא את רצון הוריו שאותם השביע נחת. הילד שנולד בכרם ביבנה ועבר עם הוריו לדימונה, כדי לחזק משפחות נוספות במקום, הפך בעצמו למי שממשיך בדרך הוריו.
"הוא אהב את התורה ורצה להיות שקוע בלימוד", סיפר אביו. "הוא ממש נולד מתוך רצון לעשות נחת רוח".
אמו מספרת כי הוא נשא בכיסו פנקס מיוחד, שבו ערך חשבון נפש מדי יום. בסידורו, לצד כל קטע הוא כתב כוונות ומעין 'תזכורות'. מרטיט היה לראות כי בברכת "אלוקי, נשמה שנתת בי" הדביק קטע-כותרת בהקטנה שבה כתוב: שב מציון הרשב"י במירון, הלך לישון ולא קם - - -

מזלו חזה, ואף שלא תכנן לנסוע למירון, בסופו של דבר, האווירה של קהילתו והשמחה בהילולת רשב"י - הובילה אותו אל האוטובוס המאורגן שיצא מבית המדרש שבו הגה בתורה. ומשם - עלה ונתעלה מתוך שמחה של מצווה כל הדרך, הישר למכילתא דרשב"י בעולם העליון.

זה קרה בפורים תשפ"א. ר' יהונתן חברוני ששה מעט יותר מהרגלו, והשיח את הכאב שישב על לבבו: "איך אין כאן תלמוד תורה בעיר!". זה הדבר שהטריד אותו, זו הייתה שאיפתו: להגדיל תורה ולחבר את ילדיו לתורה.
ערב עלותו למירון בל"ג בעומר תשפ"א הדליקו בני הקהילה בבית הכנסת שבו התפלל בגבעת שמואל, מדורה בצוותא. במהלך הריקודים נישאו ילדים רבים על כתפי אבותיהם. ילד אחד, שאביו לא היה במקום, נותר על הארץ. אך לא לזמן רב. לפתע ראתה אותו אימו מונף אל על, שמח ורוקד עם כולם כשחיוך על פניו. כן, היה זה יהונתן חברוני ז"ל, שטרח להבחין ברגישותו הרבה במצוקת הילד, ונשא אותו על כתפיים באהבה.
יהונתן היה איש מסור לתורה, ואנטי תזה לחיצוניות מופגנת. מתוך הסתפקות במועת היה הוגה בתורה מבוקר עד ליל. פותח את בית המדרש בבוקר וסוגרו בלילה.
יהונתן היה מקפיד להקדים ברכת שלום לבבית לכל אדם. כשהתפרסמה תמונתו אחרי ל"ג בעומר, רבים הופתעו לגלות כי האישי החייכן בעל הפאות המסולסלות והכיפה הלבנה שהכירו - הסתלק לבית עולמו.

סיפורו של שבת

אלו סוסים מהירים יותר? נק חזה רבי חיים מוולוז'ין מי ינצח במלחמה

יַעֲנֵנו כָּל הַעַם יַחְדָּו. (י"ט ח')

הייתה זאת שעת לילה מוקדמת כאשר הגיעו חיילי הצבא הצרפתי לחניית לילה סמוך לוולוז'ין. עיירה זו השוכנת על הצטלבות דרכים ראשיות, איננה עיר מבצר ונוחה הייתה להיכבש. רוב תושביה ברחו מאימת המלחמה או שהתחבאו מאחורי סורג ובריח.

כשנכנסו חיילי נפוליאון אל העיירה, לא מצאו בה אלא בתים חשוכים ורחובות שוממים ריקים מכל נפש חיה. רק מבית המדרש בקעו כמה קרני אור מבעד לחלונות. שלוחו של נפוליאון ניגש אל הבית, פתח את דלת בית המדרש ונכנס פנימה. והנה בקצה האולם יושב אדם זקן, בראשית שנות השבעים שלו, בידו נר דולק, וספר פתוח לפניו. היה זה רבי חיים מוולוז'ין, אשר בעת מצוקה

כבעת שמחה מצא למפלט לו את בית המדרש. כל כך היה שקוע בתלמודו שלא חש בקצין הנכנס ומתקרב אליו, אך משפתח זה בקולו הרועם, נותר הגר"ח ממקומו. הקצין ניסה את כוחו בצרפתית, אך משהיהודי לא השיב לו, עבר לדבר גרמנית, שואל

את הגר"ח אם מבין הוא שפה זאת.

השיבו רבי חיים, "איני בקי בה ביותר אולם אשתדל להשיבך בשפה זו". אם כך - אמר הגנרל - אולי תגיד לי היכן גר פה הרבי שלכם, "חיים" שמו, עליו שמענו רבות כיודע צפונות ועושה נפלאות. ענהו רבנו: חיים, האיש המבוקש על ידך, נמצא כאן בבית המדרש. אך מה שאמרת כי עושה הוא נפלאות, יכול אני להגיד לך כי אין זה אמת.

משכו את העגלה אל מחוץ לביצה, ויהי הדבר לפלא בעיני הנסיך ומשרתיו.

ניגש הנסיך אל האיכר ותמה באזניו: לי ארבעה סוסים אבירים ומיוחסים, ולך שלשה סוסים צנומים ודקים. ובכל זאת דווקא אלו שלך נחלצו ברגע אחד מן הבוץ, ואילו שלי כבר שעות מתבוססים בבוץ ואיננו יודעים כיצד נחלץ מצרה זו. השיבו האיכר: שום סוד מיוחד לא עמד לי להצלה זו. אלא, שסוסיך שלך טהורי גזע ומיוחסים המה. נטלת אחד מכאן ואחד משם, מהטובים והמובחרים שבכל מדינה. לפיכך כשמצליף אתה על גבם מושך כל סוס לרוח אחרת, ואינם מצליחים

הבין הקצין כי הוא האיש המבוקש, ומיד ניגש אל העניין. נפוליאון בכבודו ובעצמו רוצה להיפגש עמך! עליך להמתין כאן עד שיבוא לקחתך! - הפטיר, והלך לו. לא חלפה שעה וכיתת אנשי חיל באו במרכבה קרבית מאובקת, והסיעו את רבי חיים מוולוז'ין אל אהל נפוליאון המהודר אשר במרכז המחנה. בראותו את פני רבינו, המקרינים אצילות תורנית טהורה, שמח בונפרטה לקראתו. ואף הוא פתח במה ששמע כבר מיהודי המדינה, על כוחות נסתרים הטמונים בו כמחולל נפלאות. גם הפעם הכחיש ר' חיים בביטול כל קשר בינו לבין מעשי נפלאות.

- בסך הכל יהודי פשוט אני השקוד ללמוד תורה, לא יותר...

שוב פנה אליו נפוליאון: שאיך מסכים אודות סיפורי הנפלאות, ניחא, אבל שהנך איש חכם ופיקח, זאת כבר לא תוכל להכחיש. אם כן אמור לי, אפוא, מה דעתך על עתיד מלחמה קשה זו שפתחתי בה. האם כקודמותיה תסתיים אף היא בניצחון כביר, או חלילה אסון נורא אורב לי אי שם בדרכי? חשוף מחשבתיך לפני בגילוי לב וללא מורא.

פתח רבי חיים וענה: אמשול לך משל למה הדבר דומה? נסיך אחד עשה את דרכו במרכבה רתומה לארבעה סוסים אבירים ומשובחים, מטובי היחס והאיכות. והנה בהגיעו לתוך יער עבות מעדו רגלי אחד הסוסים לתוך ביצה טובענית, הסוס משך אחריו

גם את שלושת חבריו, והמרכבה התהפכה על צידה. כל מאמצי העגלון והמשרתים לחלצם מן הבוץ עלו בתוהו. עברו שעות אחדות והנה איכר פשוט מתקרב עם עגלתו הרעועה, רתומה לשלשה סוסים כחושים, ואף הם החלו מועדים ושוקעים בביצה. אולם האיכר שלף תיכף את שוטו, הצליף על הסוסים, אלו אזרו את שארית כוחם, ופתאום

לאחר שעה קלה הגיעו אנשי החיל והסיעו את רבי חיים מוולוז'ין אל אהל נפוליאון המהודר

להתאחד למען המטרה. אדרבה, כשמוכה האחד, שמחים לאדיו כל עמיתיו. מה שאין כן סוסי הדלים והכחושים כולם משפחה אחת המה, אימא ושני בניה. לכן, כשמכה אני את האחד חשים זאת גם השנים האחרים ונחלצים מיד לעזרתו.

כיוצא בזה - אמר הגר"ח - בעניין זה שאנו דנים בו, אתה כבוד המלך נפוליון דומה הנך לנסיך ההוא. לרשותך צבא אדיר מחומש ומאומן היטב, אלא שאינו עשוי מעור אחד. מורכב הוא מצבאות אוסטריה, פרוסיה, ספרד ואיטליה, שנלוו אל הצבא הצרפתי אשר תחת פיקודך. לפיכך מתאמץ כל אחד מהם להסב לעצמו את תהילת הניצחון, ועוד שמח בנפילת עמיתו בן ארץ אחרת. מה שאין כן צבא רוסיה, אף כי דל הוא באמצעים, כיון שבנוי הוא כמקשה אחת, מבני עם אחד הלוחם להגנת ארץ אחת - ארצו שלו, הרי כל אחד חש בסכנה המשותפת, ועושים יד אחת לחרף נפשם למען הצלתם. מכאן, הוד מלכותו, נובע הפקפוק שלי בניצחונכם סיים הגר"ח את פרשנותו על עתיד המלחמה.

בהמשך המלחמה נחל נפוליון מפלה גדולה ליד מוסקבה. לאחר מכן הוא נחל מפלה מוחצת במעבר הנהר ברז'ינה. כמעט כל חייליו אבדו בקרבות. הערכתו של רבי חיים מוולוז'ין התאמתה במלואה.

(מורשת אבות)

פסוק לי פסוק

ני רק ע"י "שאלות ותשובות" - יתחקו הדברים בלב השומע (תפארת ישראל אבות, 1)

||| מקרא

1. יוספר משה לחותנו (יה, ח)
  - א את כל אשר קרהו
  - ב את כל התלאה
  - ג את כל הטובה
2. והודעת להם את הדרך ילכו בה (יה, כ)
  - א ה' אמר למשה
  - ב משה אמר לאהרן
  - ג יתרו אמר למשה
3. מהי הדיברה הרביעית? (כ, ח)
  - א כבד את
  - ב זכור את
  - ג לא תשא

||| תרגום אונקלוס

1. התלאה (יה, ח)
  - א צרה ומצוקה
  - ב הנסים והנפלאות
  - ג עול גלות מצרים
2. והייתם לי סגולה (יע, ה)
  - א כמו קמיע לשמירה
  - ב אבן טובה
  - ג חביבין
3. לשונאי (כ, ה)
  - א כשאוחזים מעשי אבותיהם
  - ב שמשניאים את שמי
  - ג ששונאים אחד את חבירו

||| רש"י

1. מה היה המופת הגדול מכולם (יה, א)
  - א ירידת המן והבאר
  - ב קריעת ים סוף
  - ג שהוציאם ממצרים
2. ויהי ממחרת (יה, יג)
  - א מוצאי יום כיפור
  - ב מוצאי מתן תורה
  - ג מוצאי שביעי של פסח
3. ברך, ויקדשהו (כ, יא)
  - א ברך - במן, וקידש - בבאר
  - ב ברך - בבאר, וקידש - במן
  - ג ברך - במן, וקידש - במן

||| רמב"ן

1. כיצד הודיע יתרו למשה על בואו? (יה, ו)
  - א ע"י רוח הקודש
  - ב ניגש ואמר לו פה אל פה
  - ג באגרת ומכתב
2. בעב הענן (יע, ט)
  - א הערפל
  - ב אור גדול כמו ענן
  - ג ענן גשם עב מאד
3. וגם הכהנים הניגשים אל ה' (יע, כב)
  - א ראשי שבט הכהונה
  - ב רק משה ואהרן ובניו
  - ג המגישים קורבנות לפני ה'

||| אור החיים

1. מדוע בא אהרן לסעודת יתרו (יה, יב)
  - א כי יתרו הזמין אותו בפירוש
  - ב כי מעשיו הוכיחו שמבקש להזמין
  - ג כי הכהן צריך לאכול שלמים
2. מה הם שלשת התנאים לזכות לתורה? (יע, ב)
  - א התגברות, ענוה, ואחדות
  - ב זריזות, רצון אמיתי, וענוה
  - ג כאיש אחד, ענוה, ויראת שמים
3. ומשה עלה אל האלוקים (יע, ג)
  - א קדם ועלה מעצמו
  - ב המתין עד שה' יקרא לו
  - ג קדם והתחיל לעלות, ומיד ה' קרא לו

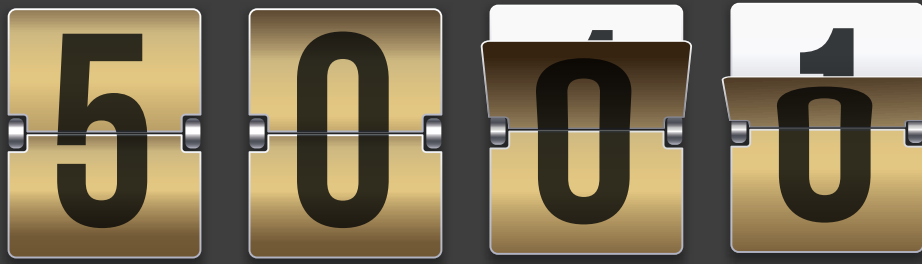
||| חידות

- 1 לפניו גדול ממנו ב-41, ואחריו - גדול ממנו ב-43?
- 2 אותו ביטוי בפרשתנו פעמיים, גם מן השמים וגם כלי מצריים?
- 3 נח אליעזר ויתרו - שלשתם השתמשו באותה הגדרה?

הגרלות יוקדחו מחכות לכם מדי שבוע
התקשרו לקו 'מה אהבתי'
0795-100-200

עונים
חוזכים

שקלים, הוגרלו בין לומדי 'מה אהבתי' ב- 5 שבועות האחרונים

שקלים, מוגרלים מדי שבוע.

משתתפים, זכו בשוברי קניה ע"ס 100 שקלים

מה אהבתי

לדעת את הפרשה

לונד נשמתם של מ"ה קדושי מירון תשפ"א

- 1 לומדים
וקוראים
את פרשת השבוע
שניים מקרא
ואחד תרגום
- 2 מתקשרים
לקו 'מה אהבתי'
ועונים על
השאלות
- 3 נכנסים
להגרלה
חוזים
במתנת

079-5100200

מתקשרים לפרשה
מתחברים לתורה

פרשה
על הקו